

ادگار والتِر، تصویرگر و نویسنده‌ی استونیایی، داستان‌ها و شخصیت‌هایی خلق کرد که در فرهنگ کودکان استونیا (کشوری در شمال اروپا)، اسامی خانگی یافته‌اند. در این جا نگاهی اجمالی به زندگی او، آثارش و میراث باقیمانده از او می‌اندازیم.

تصویرگر و نویسنده‌ی استونیایی، ادگار والتِر (۲۰۰۶-۱۹۲۹ م.)، در سال ۱۹۹۶ م. در لیست برتر هنر IBBY، نه تنها یک تصویرگر بود بلکه همچنین نویسنده و سخنگویی برای ادبیات کودکان در طی نیمه‌ی دوم قرن بیستم به شمار می‌رود. این نوشته، مروری کلی است که به یاد و خاطره‌ی ادگار والتِر اختصاص داده شده است و به تجزیه و تحلیلی مختصر از آثار او می‌پردازد. این مقاله، سیر تکامل تصویرسازی او، تحول او از تصویرگر به نویسنده-تصویرگر، و شأن او به عنوان «بزرگ مرد پیر» فرهنگ کودکان استونیا را در بر می‌گیرد.

والتِر، تصویرگر

سیر تکامل ادگار والتِر به عنوان یک هنرمند، طولانی و پرماجرا بود. کودکی درخشان و شاد او، همانند آن چه خود والتِر توصیف کرده بود، در شکل پسر بچه‌ای مدرسه‌ای، همیشه سرگرم طراحی تصاویر بود. والتِر دانش آموز خوبی نبود و همه‌ی کتاب‌هایش پر از طراحی بودند. با این حال، طراحی‌های دوران کودکی او در روزنامه‌های آن زمان چاپ شده‌اند. او در سن پانزده سالگی نخستین کاریکاتورش را برای چاپ به سردبیر روزنامه‌ی بزرگ صبح استونیا سپرد.

او، بی‌هیچ‌گونه آموزش آکادمیک، از هر زمان خالی برای کشیدن طراحی نو، سود می‌جست. یادگیری تکنیک‌ها با تمرین فراوان، طراحی از مردم در پارک‌ها و خیابان‌ها و فضاهای عمومی نخستین کلاس‌های او بودند. خود وی در این باره می‌گوید: «این‌ها مدرسه‌ی من بودند و من می‌خواستم شاگرد خوب آن‌ها باشم!» نخستین تصویرسازی‌های والتِر برای یک کتاب کودک در سال ۱۹۴۸ م. چاپ شد و او سال‌های پس از آن را همچون تصویرگری مستقل به کار پرداخت. گرایش اصلی در ادبیات کودکان دهه ۱۹۵۰-۱۹۴۰ م. رئالیسم اجتماعی خوانده می‌شد و تصاویر پرجزییات و انبوه قهرمان مورد توجه قرار می‌گرفت. والتِر یکی از نخستین تصویرگران دهه‌ی ۱۹۵۰ م. بود که شهامت کافی برای دوری از تصویرگری متون تعصب آمیز مذهبی و به جای آن خلق تصاویری با فیگورهای شاد و پویا و طنزآمیز را داشت.

والتِر، تصویرگری اولین ترجمه‌ی آثار آسترید لینگرن^۵ را در سال ۱۹۶۰ م. انجام داد. نویسنده‌ی معاصر استونیایی لی لو تانگل^۶ در آن زمان یک دختر بچه‌ی مدرسه‌ای بود. او می‌گوید: «تجربه‌ی درخشان من از جشنواره‌ی ترانه در تالین^۷ در سال ۱۹۶۰ م. این بود که کتاب آسترید لینگرن^۵ را برای من خریدند. آن کتاب را همه جا، در طول کنسرت (جایی که لی لو جزو اعضای گروه کُر شرکت کرده بود) می‌خواندم. من در مورد نویسنده‌ی آن هیچ چیز نمی‌دانستم ولی تصاویر آن برایم بسیار هیجان انگیز بود.»

والتِر در آثار دهه‌ی ۱۹۶۰ م. خود، ترکیب‌های پیچیده‌تری از عناصر و شخصیت‌های داستان ایجاد نمود که روند رو به افزایش این ترکیب‌ها در آثار وی قابل توجه بود. ادگار والتِر می‌توانست به طور ماهرانه‌ای به وسایل نقلیه و دیگر ماشین‌ها شخصیت انسانی ببخشد. او داستان‌های افسانه‌ای بسیاری را از انو راود^۸ در مورد اشیائی که سخن می‌گویند، مصور نمود. در همین زمان گرایش او نسبت به رویکرد روانشناسانه‌ی عمیق‌تری در حال تکامل بود.

ادگار والتِر، پدرخوانده‌ی پوکاها

نویسنده و تصویرگر استونیایی

میر مورسپ^۱

ترجمه‌ی: فرشته فرمانی

کتاب‌ماه کودک و نوجوان
فروردین ۱۳۸۹

نقش و عملکرد شخصیت‌های داستان با تصاویری از جمعیت پویای مردم، در سرتاسر صفحه به تصویر کشیده شدند. در نتیجه موجودات خیالی در کتاب‌های کودکان در طی سال‌های دهه‌ی ۱۹۷۰-۱۹۶۰م. بیش‌تر و بیش‌تر نمایش داده شده و نقش مهمی در آثار والتر بازی کردند. گاهی تقلید از طراحی‌های کودکانه با شیوه‌ی فیگوراتیو بی‌مانندِ تصویرگر ترکیب می‌شدند؛ و در سال ۱۹۶۲م. والتر فانتزی اِنو راودرا که درباره‌ی یک عروسک زنده پوش سخنگو به نام سیسیک بود، مصور نمود. کمک کردن به این عروسک راه راه، به سمبل مشهور بازی و فانتزی کودکان تبدیل شد.

ویژگی خاص سبک والتر را می‌توان اساطیری بودن آن توصیف نمود. تصویرسازی‌های کتاب‌های بامپی، مادر پیر کازک و کتاب پوکا دنباله‌روی اعتقاد مکتب وحدت وجود و حلول خداوند در همه‌ی اشیا می‌باشند. هر یک از کتاب‌ها، دنیای شخصی والتر را نمایش می‌دهند؛ شخصیت اصلی در یک همزیستی با طبیعت زندگی می‌کند و هر جزئی - یک استامپ، یک اسپری و... - به سرخوشی و لذت او مربوط است. از دهه‌ی ۱۹۷۰م. بازگشت به رنگ‌های طبیعی، ترکیب‌بندی پیچیده، تنوع معانی، و تصاویر سمبلیک در تصویرسازی‌های والتر مورد توجه قرار گرفته است. به طور مثال، والتر اغلب افق را اعوجاج یافته به تصویر کشیده است؛ گاهی جهان به شکل مقعر یا گود، یا همانند مکانی مسطح و صاف مجسم شده است.

در موارد دیگر، افق محدب یا تپه مانند، همچون دید دنیا از چشم کودک، نمایش داده شده است. بسته به نظر و ایده‌ی نویسنده، تصویرسازی‌های والتر، ارتباط بی نظیری با متن داستان‌ها دارند. تصویرسازی به مانند در ورودی کتاب کودکان است. یک تصویرسازی، موضوع و سبک و سیاق کتاب را به مردمی که زبان کتاب را نمی‌دانند یا آن‌هایی که هنوز برای مطالعه بسیار جوان‌اند، بازگو می‌کند.

والتر همچون روایتگری بصری، شخصیت‌های پویا و بسیار فعال را در تصویرسازی‌هایش نمایش می‌دهد. در تصاویر او، پویایی و جنبش فراوان شخصیت‌های داستان را می‌توان در چهره‌ی آن‌ها، جزئیات پرکار و نیز در حرکت‌های عجولانه‌شان مشاهده نمود. مخاطب در این تصاویر می‌بیند که چیزی هم اکنون در حال وقوع است و ماجرای بعدی نیز در لحظه‌ی بعد اتفاق خواهد افتاد. او عموماً از تونالیت و هارمونی رنگ‌های گرم با حاکمیت مایه رنگی‌های زرد و قهوه‌ای در تصویرسازی‌هایش سود می‌جوید.

آثار ادگار والتر اغلب با واژه‌ی «فیگوراتیو» توصیف می‌شود. با نگاهی دقیق‌تر به تصاویر او، می‌توان دریافت که شخصیت‌ها اغلب متفکر هستند؛ کودکانی عمیقاً در حال فکر با چهره‌هایی افسرده. والتر، اهمیت و جدیت رفتارها و اعمال قهرمان کودک قصه را در داستان‌های خیالی تشخیص داده است. او همچنین می‌تواند جهان سراسر ترس، اضطراب و سردرگمی کودکان را ببیند و آن را در کتاب‌هایش به نمایش درآورد.

والتر، نویسنده و تصویرگر

ادگار والتر، تصویرگری دانا و روایتگری بصری بود. طی دوازده سال آخر زندگی‌اش، نویسنده نیز بود. تصاویر والتر، فضایی واقعی برای آثارش ایجاد می‌نمود. محیط شهری، شهر قدیمی با انبوهی از جزئیات تاریخی و محیط طبیعت، همه و همه به هنرمند نزدیک شده و در هنر او به تسخیر درآمده‌اند.

در حقیقت، در واپسین دوره‌ی زندگی‌اش، او از شهر گریخت و همچون

زاهدی گوشه نشین و تارک دنیا در خانه‌اش در مکانی آرام در جنوب استونی زندگی کرد. او تمایلی نداشت حتی گهگاه برای دریافت جایزه‌های آثارش بیرون بیاید. این مکان در سال‌های آخر عمرش، منبع الهام کتاب‌های بسیار مشهور او در مورد پوکاها بود. در حقیقت آخرین چیزی که والتیر بسیاری از کتاب‌هایش طی دهه‌ی ۱۹۹۰م. ارائه داد، ایده‌ی پوکاها بود. شخصیت‌ها در محیط استونیا خلق شدند. آن‌ها شبیه دسته‌های بلند انبوه علف خشکیده‌ای بودند که می‌شد آن‌ها را در مرداب یافت. پس از سال‌ها تصویرسازی نوشته‌های دیگران، والتیر نخستین کتابش را در سال ۱۹۹۴م. به رشته‌ی تحریر درآورد و این همان کتاب پوکاها بود. موفقیت به سرعت پدید آمد. در سال ۱۹۹۵م. والتیر، برنده‌ی دو جایزه‌ی بزرگ در رده‌ی نویسندگی و تصویرگری مسابقه‌ی بامپی^{۱۰} شد؛ جایی که کودکان به بهترین نویسنده‌ی دو سال اخیر رأی می‌دهند.

ادگار والتیر سه کتاب در مورد پوکاها نوشت و مصور کرد. او تابلوهای بازی، تقویم، کارت پستال‌ها و محصولات دیگر پوکاها را تولید و چاپ نمود. این شخصیت‌ها کودکانه‌اند؛ آن‌ها چون کودکان نمایش داده شده‌اند؛ سرزنده، بازیگوش و شاد. پوکاها سرشار از هارمونی میان ذهن بشر و طبیعت هستند؛ نمادهایی از آفریده‌های متفاوت در طبیعت، مجالی برای زندگی سرشار از صلح و ماوراءالطبیعه.

والتیر شیوه‌های متفاوتی را هنگام نوشتن یک داستان در تضاد با تصویرسازی یک متن ایجاد کرد. قصه‌هایی در مورد پوکاها، سرشار از بیان و ارتباط نسل قدیمی‌تر با نسل جوان‌تر است. قهرمان اصلی، پیرمردی به نام پوکو^{۱۱} است، خود تغییر یافته‌ی نویسنده، در حال زندگی در جنگل با تنها دوستانش که یک سگ و گربه هستند.

روزی روزگاری، پوکاها سفری را در جستجوی یافتن مکانی جدید برای زندگی آغاز کرده و سپس پوکو را ملاقات می‌کنند. آنان نقش‌های زیر را پیدا می‌کنند: پوکو، نمادی از جامعه‌ی انسانی است و پوکاها کودکان هستند که هنوز به انسان‌های واقعی تبدیل نشده‌اند و در حال تکامل و کشف خود و دنیا هستند. پوکاها می‌پرسند و پوکو پاسخ می‌دهد. پوکو چیزها را توضیح می‌دهد و پوکاها سعی می‌کنند بفهمند و مدام سؤال‌های کنجکاوانه می‌پرسند. موضوع کتاب‌های پوکاها زندگی روزمره در جنگل و مکالمه‌ی جاری میان پوکاها و پوکو می‌باشد. داستان سرایی، نکته‌ی اصلی در داستان است. هیچ فعالیت پویایی در آن حضور ندارد؛ نه ترسی و نه وحشتی. پوکو و دوستان کوچکش در باره‌ی پیدایش طبیعت و جایگاه آن در جهان سخن می‌گویند.

والتیر، کتاب‌های دیگری را نیز به شیوه‌ای بسیار مختصر و کوتاه نوشته است. داستان کوتاه گربه و جغد^{۱۲}، همانند یک داستان پندآموز حیوانات می‌باشد. گربه و جغد متوجه می‌شوند که یک شباهت قطعی میان قسمت‌های بدنشان وجود دارد: گوش‌ها، چشم‌ها، پاها و آن‌ها قسمت به قسمت، اعضای‌شان را با هم عوض می‌کنند. مسئله‌ی هویت که در کتاب‌های کودکان بسیار مشهود است، در این جا مورد بحث قرار می‌گیرد.

در تضاد با آن، یک مثال واضح از سبک موجزنویسی والتیر، کتاب نی لبک طلایی^{۱۳} می‌باشد. داستان در مورد یک پسر بچه به نام تی مو^{۱۴} و دختر بچه‌ای به نام تی سی^{۱۵} است. چوپان تی مو، به تی سی نی لبکی می‌دهد و به او طرز نواختنش را می‌آموزد. در حال تمرین دمیدن در نی لبک، آن‌ها لب‌های یکدیگر را لمس می‌کنند و احساس سرخوشی می‌کنند. دو کودک تصمیم می‌گیرند در آینده ازدواج کنند. رؤیای آن‌ها به حقیقت می‌پیوندد و

آن‌ها صاحب خانواده‌ی بزرگی می‌شوند و گهگاه به خاطر می‌آورند چگونه نی لبک را بنوازند.

مجموعاً، والتر دوازده کتاب نوشت. اغلب شخصیت اصلی کتابش شخص پیری همانند خود والتر است؛ هنرمندی که در برج قدیمی شهر زندگی می‌کند و با ارواح ارتباط دارد. جادوگران، پریان و دیگر اشکال اساطیری در این کتاب‌ها نقش ایفا می‌کنند. باین حال، یکی از کتاب‌هایی که والتر در دوره‌ی واپسین آثارش خلق نموده، کتابی غیرداستانی و آموزشی به نام چگونه نگاه کردن را بیاموزیم^۸، است که در آن والتر، راز موهبت هنرمند شدنش را تا اندازه‌ای فاش می‌کند. او به خواننده نمونه‌های مختلفی از گل‌ها، درختان، سنگ‌ها و دیگر عناصر طبیعت را یادآور می‌شود. او نشان می‌دهد که چطور هر شخص می‌تواند همیشه شکل‌ها و تصاویر خیالی در دنیای واقعی ببیند. کیفیت آن چه شخص می‌بیند به قوه‌ی تخیل او بستگی دارد.

والتر، «بزرگ مرد پیر»

ادگار والتر نه تنها به عنوان یک تصویرگر کتاب‌های کودکان شناخته شد، بلکه از دهه‌ی ۱۹۴۰م. کاریکاتورهای او نیز در روزنامه‌ها و مجلات چاپ می‌شد و او کتاب‌هایی فکاهی نیز برای بزرگسالان به وجود آورد. بدین گونه، طراحی‌های پویا و آثار برجسته‌ی او مورد تحسین و تقدیر نسل‌های زیادی قرار گرفتند. والدین از این که می‌دیدند کاریکاتورهای محبوب‌شان، کتاب‌هایی مصور نموده که مورد توجه کودکان‌شان است، بسیار هیجان زده بودند و کودکان از این که هنرمند مورد علاقه‌شان، محبوب والدین‌شان است، به خود می‌بالیدند.

نام والتر تصویرگر، بسیار شناخته شده‌تر از نام نویسندگان کتاب‌هایی است که او مصورشان نموده است. بسیاری از کتاب‌های درسی برای تصویرگری به او واگذار شد و کودکان با آثار او در مدرسه و کتابخانه مواجه می‌شدند.

اسامی و شکل شخصیت‌های چندین کتاب محبوب او همچون کرول^۹، سپسیک^{۱۰} و ناک سیتالیید^{۱۱} به نام‌های تجاری می‌دل شدند و به طور گسترده‌ای در فرهنگ کودکان استونیا عمومیت پیدا کردند. کودکان‌ها و فروشگاه‌های بی‌شماری از لباس و اسباب بازی کودکان اسامی کرول و سپسیک را بر خود دارند. تصویر این شخصیت‌های بازیگوش همواره بر روی پاکت‌های آبمیوه چاپ می‌شود.

پس از سال ۱۹۹۴م. هنگامی که نخستین کتاب در مورد پوکاها انتشار یافت، این پیکرها و چهره‌ها، نقش قابل توجهی را در سرتاسر فرهنگ کودکان ایفا نمودند. فعالیت‌های دیگری مربوط به کودکان حول موضوع پوکاها سازمان‌دهی شد. مانند مسابقه‌ی بهترین ترانه‌ی پوکاها که در آن کودکان ترانه ساخته و اجرا می‌کردند. دستورالعملی برای ساخت محصولات پوکاها و شرکت در بخش‌ها و روند تکمیل آن وجود داشت. فرآیند بسیار مهم انجام برنامه‌ی پوکا به عادت رایج و مرسوم در تالین^{۱۲} در تاریخ اول ژوئن در جشن روز کودکان، برنامه ریزی گردید.

والتر در انتهای زندگی خویش بود و طرفداران استونیایی کتاب‌های کودکان بر آن شدند تا پارک پوکالند^{۱۳} را بر اساس شخصیت‌های تصاویر کتاب‌های والتر، در جنوب استونیا ایجاد کنند. پارکی مشابه پارک‌های دیگر کودکان همچون دیزنی لند^{۱۴} و مومین لند^{۱۵}. شالوده‌ی اصلی پارک پوکالند

در فضایی با چشم‌اندازی از چیدمان شخصیت‌های قصه‌های پریان و در هماهنگی با محیط طبیعت پایه‌ریزی شده‌اند. هدف ایجاد و چیدمان اشیاء موجود در این پارک، آموزش کودکان برای دوستی با طبیعت، شناخت فرهنگ و طبیعت، ارتقاء زندگی خیال پردازانه‌ی کودکان، معرفی شیوه‌ی زندگی روستایی و نشان دادن اثر خلاق والتیر بوده است.

ادگار والتیر، نویسنده و تصویرگر، شخصیت‌های محبوب و مشهوری در ادبیات کودکان استونیا خلق نمود. او در سال ۲۰۰۶م. در اوج محبوبیت و احترام منتقدین کودک و بزرگسال، دارفانی را وداع گفت. در مراسم خاکسپاری او مردم زیادی گردهم آمدند. زمانی که والتیر پس از یک بیماری شدید در زمستان ۲۰۰۶م. جان سپرد، هوا بسیار سرد بود؛ او قبل از مرگش آرزو کرده بود تا در ماه می و در روزی که به روز حلقه‌ی گل در تقویم پوکا نامگذاری شده بود، دفن شود. از مردمی که به مراسم خاکسپاری او می‌آمدند، خواستند تا لباس سیاه نپوشیده، بلکه با لباس‌های رنگی بیایند؛ انعکاس شکوفایی و طلوع بهار. این ادای احترامی به خواسته‌ی همیشگی والتیر در طی زندگی طولانی‌اش برای نشان دادن زیبایی دنیای کودکان بود. میراث تصویرسازی و نوآوری والتیر، بر پیشرفت کتاب‌های مصور ادبیات کودکان استونیا و خارج از آن، تأثیر ماندگاری برجای نهاد و او به وضوح، عنوان «بزرگ مرد پیر» فرهنگ کودکان استونیا را از آن خود نمود.

Edgar Valter: Selected Awards and Prizes

1971 Diploma of the exhibition of book illustrations in Leipzig for the illustrations for "Ats' Plaits" by Uno Leies

1986 Title of Honour of a merited cultural personage of Soviet Estonia

1992 First competition of Nukits: third prize for the illustrations for "The Big Scolding" by Ralf Parve

1995 Annual prize of the Fund for Furthering Culture in the field of literature for children for "The Pokubook"

1996 Honorary list of IBBY for his life's work; Third competition of Nukits: Grand prix of artist for "The Pokubook"; Grand prix of artist for the illustrations for "The Pokubook"; Second prize of artist for the illustrations for "The Pussy-cat and the Owl"

1996 Contest of illustration of books for children published in 1995: First prize for illustrations for "The Story of a Kind Dragon Justus and prince Miniminni" and E.Niit's "Kroll's Pancake-making"

1996 State cultural prize in the field of art (annual prize) for illustrations for "The Pokubook" and other books for children

2000 Fifth contest of Nukits: Grand prix for the illustrations for "The Brushtails"; Second prize as writer for "The Brushtails"; Second prize as artist for "The Sunday of a forest"

- 2001 Third-rank order of White Star
- 2001 Estonian National Culture Foundation prize for his life's work
- 2002 Earik Kumari nature protection prize for "The Pokubook"
- 2002 Sixth contest of Nukits: Second prize of artists for the illustrations for "How to learn to look"
- 2002 Contest "25 most beautiful books for children for "The Poku ABC-book"
- 2003 Contest "25 most beautiful books": Leelo Tungal's "The Stories about Anna and Aadam" illustrated by Edgar Valter was declared one of 5 most beautiful books for children
- 2004 Seventh contest of Nukits: Third prize of artists for "A Big Funny Pictures"; the winner of adults' voting with "The Poku ABC-book" (text and illustrations)
- 2006 Honorary member of the Union of Estonian Artists
- 2006 Eighth Nukits contest: Second prize of an artist for "The Pokubook"; Second prize of a writer for "The Pokustories"; the winner of adults' voting with "The Pokustories" (text and illustrations)

- 1- Mare Muursepp
- 2- Edgar Valter
- 3- Estonia
- 4- Grand Old Man
- 5- Astrid Lindgren
- 6- Leelo Tungal
- 7- Tallin
- 8- Eno Raud
- 9- Sipsik
- 10- Bumpy
- 11- The Old Mother Kunks
- 12- Poku
- 13- Puuko
- 14- The Cat and The Owl
- 15- The Golden Pipe
- 16- Teemu
- 17- Teesi
- 18- How to Learn to Look
- 19- Kroll
- 20- Naksitrallid
- 21- Pokuland Park
- 22- Disneyland
- 23- Moominland